

Προχωράει η Στήριξη του ΔΝΤ για την Ελλάδα με την Εκταμίευση 3,24 Δισεκατομμυρίων Ευρώ

IMF Survey online
18 Ιανουαρίου 2013

- Το Ελληνικό πρόγραμμα παρέκλινε κατά πολύ από την πορεία του το 2012, αλλά τώρα επανήλθε στο σωστό δρόμο.
- Σε γενικές γραμμές, η Ελλάδα σημειώνει σημαντική πρόοδο στο πρόγραμμα προσαρμογής της
- Νέα χρηματοδότηση δημιουργεί την ευχέρεια για την αντιμετώπιση βαθιά ριζωμένων διαρθρωτικών προκλήσεων
- Απαιτείται τώρα σταθερή και αποφασιστική εφαρμογή για να τεθούν τα θεμέλια για την ανάκαμψη

Η εφαρμογή των πολιτικών που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος της Ελλάδας που στηρίζεται από το ΔΝΤ παρέκλινε κατά πολύ το 2012. Η παρατεταμένη εκλογική περίοδος έφερε στασιμότητα στις μακρο-διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, στην ιδιωτικοποίηση και στις δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις. Οι καθυστερήσεις είχαν σημαντικό αντίκτυπο στην οικονομία η οποία ήδη αναμένονταν ότι θα ήταν αδύναμη. Σαν αποτέλεσμα, οι προβλέψεις για το πρόγραμμα ήταν πιο χαμηλές λόγω της χαμηλής εμπιστοσύνης και των συνθηκών στενότητας στη ρευστότητα.

Όμως, τους τελευταίους μήνες η Ελλάδα έχει σημειώσει εντυπωσιακή πρόοδο υπό την αιγίδα της νέας κυβέρνησης συνασπισμού όσον αφορά την αποκατάσταση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και συμφωνώντας σε μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, που παρέχουν μια πολύ αναγκαία ώθηση της ανταγωνιστικότητας. Σε γενικές γραμμές, το πρόγραμμα της κυβέρνησης έχει αποδώσει ορισμένα πολύ σημαντικά αποτελέσματα (Σχήμα 1)

Επιπλέον, η συμφωνία του περασμένου Δεκεμβρίου μεταξύ της Ελλάδας και των Ευρωπαίων εταίρων της για τον τρόπο αντιμετώπισης των ανησυχιών σχετικά με τη βιωσιμότητα του χρέους, έδωσε στην Κυβέρνηση την ευχέρεια να προχωρήσει αποφασιστικά σε μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για την αναβίωση της οικονομικής ανάπτυξης και για να αρχίσει η αναστροφή της απώλειας θέσεων εργασίας και της μείωσης των εισοδημάτων.

Η ολοκλήρωση της επισκόπησης-εξέτασης ανοίγει το δρόμο για την εκταμίευση 3,24 δισεκατομμυρίων Ευρώ στο πλαίσιο του προγράμματος που στηρίζεται από το ΔΝΤ, το οποίο συμφωνήθηκε πέρυσι τον Μάρτιο σαν μέρος ενός κοινού χρηματοδοτικού πακέτου με χώρες μέλη της ζώνης του Ευρώ και που ανέρχεται σε 172 δισεκατομμύρια Ευρώ για διάστημα τεσσάρων ετών.

Στη συνέντευξη αυτή, ο Πάουλ Τόμσεν του ΔΝΤ συζητάει τις προοπτικές για την Ελλάδα, τι θα χρειαστεί για να πετύχει το πρόγραμμα και ποιοι είναι οι πιο σοβαροί κίνδυνοι.

IMF Survey: Με την Ελλάδα να διανύει τον έκτο χρόνο της ύφεσης, ποιες είναι οι προοπτικές της ανάκαμψης;

Τόμσεν: Οι προοπτικές της ανάκαμψης εξαρτώνται βασικά από το πόσο καλά θα εφαρμόσει η Κυβέρνηση το πρόγραμμα προχωρώντας εμπρός. Η κατάσταση δεν είναι εύκολη.

Το κοινωνικό-πολιτικό τοπίο στην Ελλάδα παραμένει εύθραυστο και οποιοσδήποτε αμφιβολίες σχετικά με τη δέσμευση της κυβέρνησης προς το πρόγραμμα μπορούν πολύ γρήγορα να μεταφραστούν σε καινούργιες φθίνουσες αποδώσεις, καθώς οι επενδυτές και οι καταναλωτές θα παραμένουν διστακτικοί και οι αναλήψεις καταθέσεων θα στενέψουν τη ρευστότητα.

Επιπλέον, η χώρα έχει ένα μεγάλο χρέος που εκκρεμεί, γεγονός που αυτό καθαυτό επηρεάζει την προθυμία των καταναλωτών και των επιχειρήσεων να προβούν σε δαπάνες και να κάνουν επενδύσεις. Τελικά, η οικονομία επίσης αντιμετωπίζει συνεχή δημοσιονομική προσαρμογή, ένα συνεχιζόμενο χάσμα στην ανταγωνιστικότητα της, καθώς και αδυναμία στις κύριες εξαγωγικές αγορές της στη ζώνη του Ευρώ.

Για να ανακτήσουν την εμπιστοσύνη τους οι καταναλωτές και οι επενδυτές θα πρέπει να πιστέψουν ότι το πρόγραμμα μπορεί να συγκεντρώσει την απαραίτητη πολιτική υποστήριξη για να πετύχει. Επιπλέον, για να εκμεταλλευτεί πλήρως η Ελλάδα την πρόσβασή της στις αγορές της ζώνης του Ευρώ και να αντισταθμίσει την αρνητική ζήτηση λόγω της δημοσιονομικής προσαρμογής, πρέπει να αντιμετωπίσει το χάσμα στην ανταγωνιστικότητα με την πλήρη εφαρμογή του προγράμματος.

Για το λόγο αυτό είναι ζωτικής σημασίας να υπάρξει μια περίοδος επιτυχούς εφαρμογής του προγράμματος πριν βγει η Ελλάδα από την ύφεση.

IMF Survey: Είναι τώρα ικανοποιημένο το ΔΝΤ ότι η Ελλάδα βρίσκεται στο δρόμο μιας βιώσιμης μείωσης του χρέους;

Τόμσεν: Το χρέος είναι πολύ μεγάλο στην Ελλάδα και οι προβλέψεις μας δείχνουν ότι θα παραμείνει πολύ υψηλό αν δεν ελαφρυνθεί ή αν δεν γίνουν μακροπρόθεσμες μεταφορές από τους Ευρωπαίους εταίρους της Ελλάδας.

Οι Ευρωπαίοι εταίροι της Ελλάδας έχουν ήδη κάνει κάποια προκαταβολικά βήματα ώστε να βοηθήσουν στη μείωση του χρέους. Χρηματοδότησαν την επιχείρηση της επαναγοράς ομολόγων του Ελληνικού δημοσίου η οποία ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο και αναδιάρθρωσαν επίσης ορισμένα από τα δάνειά τους. Αμφότερα τα μέτρα αυτά θα αρχίσουν να αποδίδουν άμεσα οφέλη όσον αφορά τη μείωση του χρέους.

Επιπλέον, υπάρχει τώρα ένα πλαίσιο για να επιτευχθεί μια μόνιμη λύση για το πρόβλημα του χρέους της Ελλάδας. Οι Ευρωπαίοι εταίροι της Ελλάδας συμφώνησαν να προβούν σε βήματα κατά τη διάρκεια του προγράμματος για να φέρουν το χρέος της Ελλάδας κατά πολύ κάτω από το 110 τοις εκατό του ΑΕΠ μέχρι το 2012, με την προϋπόθεση ότι η Ελλάδα θα πετύχει τους δημοσιονομικούς της στόχους. Αυτές οι διασφαλίσεις δείχνουν μια σαφή αναγνώριση –για πρώτη φορά από την αρχή της κρίσης- ότι το χρέος της Ελλάδας δεν είναι βιώσιμο χωρίς ελάφρυνση του χρέους ή χωρίς μακροπρόθεσμες μεταφορές.

IMF Survey: Πόση δημοσιονομική εξυγίανση απαιτείται ακόμη για την Ελλάδα;

Τόμσεν: Η Ελλάδα έχει ακόμη αρκετό δρόμο να καλύψει. Δυστυχώς, η χώρα ξεκίνησε την κρίση με ένα δημοσιονομικό έλλειμμα κοντά στο 16 τοις εκατό του ΑΕΠ, που είναι ένα έλλειμμα σχεδόν χωρίς προηγούμενο για καιρό ειρήνης και χωρίς τραπεζική κρίση. Μια χώρα δεν μπορεί να επιλύσει ένα πρόβλημα αυτού το μεγέθους μέσα σε μια νύχτα.

Η Ελλάδα έχει επιτελέσει ένα εντυπωσιακό έργο προσαρμογής μέχρι σήμερα, έχοντας βελτιώσει το πρωτογενές ισοζύγιο περίπου κατά 9 τοις εκατό του ΑΕΠ παλεύοντας ενάντια σε ισχυρές μακροοικονομικές αντιξοότητες. Όμως, δεδομένης της αρχικής κλίμακας του ελλείμματος, έχουμε αρκετό δρόμο μπροστά μας. Οι εκτιμήσεις μας δείχνουν ότι θα χρειαστεί περαιτέρω εξυγίανση της τάξεως περίπου του 6 τοις εκατό του ΑΕΠ όσον αφορά το κύριο πρωτογενές ισοζύγιο. Σε διαρθρωτικούς όρους, η Ελλάδα έχει περάσει τα μισά του δρόμου.

IMF Survey: Εφόσον οι έρευνες του ΔΝΤ δείχνουν ότι η υπέρμετρη λιτότητα είναι αυτοκαταστροφική, έχει πραγματικά νόημα να συνεχίσει η Ελλάδα στο δρόμο των ατέλειωτων περικοπών του προϋπολογισμού;

Τόμσεν: Έχουν γίνει πολλές συζητήσεις για το πόσο γρήγορα πρέπει να κάνει την προσαρμογή η Ελλάδα. Το Ταμείο από την αρχή ήταν της γνώμης ότι χρειάζεται μεγαλύτερη περίοδος δημοσιονομικής προσαρμογής. Πρέπει όμως επίσης να αναγνωρίσουμε ότι αυτό απαιτεί χρηματοδότηση και η Ελλάδα έχει ήδη δεχθεί δεσμεύσεις για οικονομική στήριξη που είναι άνευ προηγουμένου.

Έτσι λοιπόν η προσαρμογή έχει προγραμματιστεί σταδιακά ώστε να υπάρχει ισορροπία μεταξύ της ανάγκης να επιτευχθεί μια βιώσιμη δημοσιονομική θέση σύμφωνα με τη διαθέσιμη χρηματοδότηση και της ανάγκης να σταθεροποιηθεί η οικονομία. Έτσι, με την πορεία αυτή της δημοσιονομικής προσαρμογής θα επιτευχθεί ο στόχος του πρωτογενούς ισοζυγίου –ένα πλεόνασμα $4\frac{1}{2}$ τοις εκατό του ΑΕΠ- κατά δύο χρόνια αργότερα το 2016.

Μπορεί η Ελλάδα να το πετύχει; Η αναδρομή στην ιστορία μας βοηθά να απαντήσουμε. Για παράδειγμα, δύο χώρες της ζώνης του Ευρώ, το Βέλγιο και η Ιταλία, παρουσίασαν κατά το παρελθόν υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα με μέσο όρο περίπου $4\frac{1}{2}$ τοις εκατό του ΑΕΠ για δέκα ή περισσότερα χρόνια, επιτρέποντάς τες να μειώσουν τα επίπεδα του χρέους τους. Ακόμη και η ίδια η Ελλάδα παρουσίασε πρωτογενές πλεόνασμα $4\frac{1}{2}$ τοις εκατό του ΑΕΠ στα τέλη της δεκαετίας του 1990.

IMF Survey: Όμως, δεν είναι πιθανό η δημοσιονομική λιτότητα να οδηγήσει σε μια πιο βαθιά ύφεση απ' ό,τι έχει προβλεφθεί; Δεν έδειξαν οι έρευνες ότι το ΔΝΤ υποτίμησε τον δημοσιονομικό πολλαπλασιαστή;

Τόμσεν: Πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι υπάρχουν πολλές επιρροές στην οικονομική δραστηριότητα που έχουν επίπτωση στον τρόπο που μετράμε τους δημοσιονομικούς δείκτες εκ των υστέρων. Για παράδειγμα, ο πολλαπλασιαστής που χρησιμοποιήθηκε όταν εγκρίθηκε το πρόγραμμα τον Μάιο του 2010 περιείχε υποθέσεις σχετικά με την εμπιστοσύνη, τους πιστωτικούς μηχανισμούς και την εξωτερική ζήτηση. Όμως, μια κλιμακούμενη πολιτική κρίση υπονόμωσε σοβαρά την εμπιστοσύνη και συνεισέφερε σε μια κατά πολύ βαθύτερη πιστωτική στενότητα απ' ό,τι αναμενόταν, ενώ οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις δεν πέτυχαν το στόχο τους, επιβραδύνοντας τα εξωτερικά οφέλη.

Το παρόν πλαίσιο του προγράμματος εμπεριέχει έναν πολύ υψηλότερο πολλαπλασιαστή σε σχέση με το αρχικό πρόγραμμα γιατί έγινε εμφανές ότι θα χρειάζονταν μια διαφορετική σειρά υποκείμενων υποθέσεων. Μ' αυτόν τον υψηλό πολλαπλασιαστή ελπίζουμε ότι οι προβλέψεις μας θα επιβεβαιωθούν, όμως θα πρέπει πάντα να έχουμε κατά νου ότι οι υποκείμενες υποθέσεις μπορεί να μετατοπιστούν.

IMF Survey: Γιατί βασίζεται ακόμη το πρόγραμμα κατά πολύ σε περικοπές συντάξεων;

Τόμσεν: Η προσαρμογή υπήρξε εξαιρετικά επώδυνη, αλλά ήταν αναγκαία η επικέντρωση στις συντάξεις γιατί οι αυξήσεις στις συντάξεις του δημοσίου ήταν ο κύριος λόγος της αύξησης του δημοσιονομικού ελλείμματος της Ελλάδας. Επιπλέον, οι άλλοι τρόποι προσαρμογής –η αύξηση της φορολογίας των μισθωτών και η περικοπή των διακριτικών δαπανών- έχουν ήδη εξαντληθεί κατά πολύ.

Όμως, θέλω να υπογραμμίσω ότι το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία των πλέον ευάλωτων κοινωνικών στρωμάτων όσον αφορά τις δαπάνες και τα φορολογικά μέτρα.

Βλέποντας προς το μέλλον, για να αποφύγει η κυβέρνηση περαιτέρω περικοπές μισθών και συντάξεων –που συμφωνούμε ότι δεν είναι επιθυμητό- είναι ζωτικής σημασίας να αντιμετωπίσει σοβαρά τη φοροδιαφυγή και να μειώσει το μέγεθος του διογκωμένου δημοσίου τομέα όπως έχει σχεδιαστεί. Αυτό θα βελτίωνε τη δικαιοσύνη και τον επιμερισμό των βαρών.

IMF Survey: Το πρόγραμμα των μεταρρυθμίσεων καθυστέρησε πέρυσι λόγω της πολιτικής αβεβαιότητας. Μπορείτε να μας δώσετε μερικά παραδείγματα για τομείς όπου η Ελλάδα πρέπει να αναλάβει αποφασιστική δράση;

Τόμσεν: Θα σας δώσω δύο παραδείγματα. Το πρώτο έχει να κάνει με την ανταγωνιστικότητα. Οι Ελληνικές αρχές έχουν σημειώσει αρκετή πρόοδο όσον αφορά τη μεταρρύθμιση στην αγοράς εργασίας, και τα αποτελέσματα φαίνονται στην κατά πολύ βελτιωμένη ανταγωνιστικότητα στον τομέα του κόστους. Όμως, αυτά τα οφέλη δεν έχουν

μεταφραστεί ακόμη σε αλλαγές στις τιμές. Ο λόγος γι αυτό είναι ότι πολλές αγορές αγαθών και υπηρεσιών στην Ελλάδα εξακολουθούν να προστατεύονται, κάνοντας δύσκολη την είσοδο νέων εταιρειών στην αγορά που θα έφερναν μεγαλύτερο ανταγωνισμό.

Ας δούμε το παράδειγμα του βρεφικού γάλακτος σε σκόνη. Μέχρι πρόσφατα δεν μπορούσε να πουληθεί σε σουπερμάρκετ γιατί μόνο τα φαρμακεία είχαν δικαίωμα να το πουλούν. Πέρυσι, η κυβέρνηση ήρε αυτόν τον περιορισμό και οι τιμές έπεσαν γρήγορα κατά 40 τοις εκατό. Όμως, στη συνέχεια το μέτρο αυτό ανακλήθηκε μετά από πιέσεις από αυτούς που επωφελούνταν από τον περιορισμό. Το βρεφικό γάλα σε σκόνη έχει επιστρέψει τώρα στα ράφια των Ελληνικών σουπερμάρκετ, όμως αυτό δείχνει πόσο δύσκολη είναι η εισαγωγή μεγαλύτερου ανταγωνισμού στην Ελληνική οικονομία.

Ο άλλος τομέας που θέλω να υπογραμμίσω είναι η φορολογική διοίκηση. Αν η Ελλάδα θέλει να πετύχει στην προσαρμογή της πρέπει να βελτιώσει των εισπράξεων των φόρων της. Στην πραγματικότητα, η Ελλάδα έχει λάβει σημαντική τεχνική αρωγή από το ΔΝΤ και από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της Ομάδας Δράσης για την Ελλάδα. Το πρόγραμμα ξεκίνησε με ένα στάδιο σχεδιασμού και προετοιμασίας και συνέχισε με μεταρρυθμίσεις στο νομικό πλαίσιο που διέπει τη φορολογική διοίκηση.

Όμως, στη συνέχεια η διαδικασία παρουσίασε στασιμότητα στη φάση της εφαρμογής. Ιδιαίτερα τον περασμένο χρόνο υπήρξαν προβλήματα, και η πολιτική αβεβαιότητα που οδήγησε στις εκλογές του περασμένου Μαΐου καθυστέρησε τον διορισμό ενός νέου διευθυντή της φορολογικής διοίκησης. Χωρίς ηγεσία, οι μεταρρυθμίσεις έπεσαν σε στασιμότητα. Έτσι λοιπόν αυτός είναι ένας τομέας όπου τα αποτελέσματα ήταν απογοητευτικά και όπου θα χρειαστεί ισχυρή ηγεσία και πιο βαθιά πολιτική δέσμευση για να μπουν οι μεταρρυθμίσεις σε καλό δρόμο.

IMF Survey: Γιατί είναι τόσο δύσκολο να τεθεί υπό έλεγχο το θέμα της φορολογίας;

Τόμσεν: Υπάρχει μεγάλη γραφειοκρατική αντίσταση για τη μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης, και η ευρεία αντίληψη που υπάρχει στην Ελλάδα είναι ότι η αδράνεια της κυβέρνησης οφείλεται στη διαφθορά. Όντως, η διαφθορά ανθίζει σε καταστάσεις όπου υπάρχει έλλειψη διαφάνειας, όπου είναι δύσκολο για τον μέσο άνθρωπο -πόσο μάλλον για τους εξωτερικούς παρατηρητές- να κατανοήσει τους κανόνες. Και οι κανόνες είναι περίπλοκοι στην Ελλάδα. Όμως, το πρόγραμμα σημειώνει σημαντική πρόοδο στον ορθολογισμό του φορολογικού κώδικα της Ελλάδας και στην απλούστευση των διαδικασιών της λογιστικής και της εισπράξης φόρων. Η κυβέρνηση παίρνει επίσης μέτρα ώστε να καταστούν περισσότερο υπόλογοι οι υπάλληλοι της φορολογικής διοίκησης και παράλληλα δίνοντας την ίδια τη φορολογική διοίκηση μεγαλύτερη αυτονομία για να την προστατέψει από πολιτικές επιρροές.

Όμως, σε τελευταία ανάλυση, αν και οι διεθνείς οργανισμοί μπορούν να παρέχουν συμβουλές βέλτιστων πρακτικών, οι άνθρωποι είναι αυτοί που είναι υπεύθυνοι για την υλοποίηση της αλλαγής. Το γεγονός παραμένει ότι η θεσμική αλλαγή θα χρειαστεί χρόνο και ισχυρή δέσμευση. Στην Ελλάδα βρισκόμαστε ακόμη κοντά στην αρχή της διαδικασίας παρά κοντά στο τέλος.

IMF Survey: Πόση πρόοδος έχει σημειωθεί όσον αφορά τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας;

Τόμσεν: Όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα κόστους, η Ελλάδα έχει καλύψει λίγο περισσότερο από τα μισά του χάσματος της ανταγωνιστικότητας που είχαμε υπολογίσει στην αρχή του προγράμματος, και το οποίο χάσμα ανέρχονταν σε περισσότερο από 30% σε σύγκριση με τους πιο κοντινούς της ανταγωνιστές. Αυτό καθεαυτό αποτελεί σημαντικό επίτευγμα.

Όμως, είναι ατυχές ότι σχεδόν όλο το όφελος προέκυψε από μειώσεις της ονομαστικής αξίας μισθών αντί να προκύψει από οφέλη παραγωγικότητας, κι αυτό έγινε εξαιτίας των καθυστερήσεων στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής μεταρρύθμισης. Ευελπιστούμε ότι η ανανεωμένη μεταρρυθμιστική ώθηση για τη βελτίωση του δυναμικού της ανάπτυξης της οικονομίας θα έχει σαν αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη αύξηση της παραγωγικότητας και θα ελαφρύνει τις πιέσεις για τη μείωση των μισθών.

IMF Survey: Με τη συνεχιζόμενη πίεση στον χρηματοοικονομικό τομέα, θα μπορέσουν οι Ελληνικές τράπεζες να παράσχουν επαρκή πίστωση ώστε να ενεργοποιηθεί πάλι η οικονομία;

Η διεθνής εμπειρία σε ανακάμψεις από βαθειά κρίση έχει δείξει ότι η ανάκαμψη προκύπτει χωρίς τη διαθεσιμότητα πίστωσης. Συνήθως, μεσολαβεί μια περίοδος απομόχλευσης κατά την οποία οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές αποπληρώνουν χρέη.

Η Ελλάδα θα μπορούσε να αναπτυχθεί βραχυπρόθεσμα χωρίς πολλή πίστωση. Με ποιόν τρόπο; Σε γενικές γραμμές, ο ιδιωτικός τομέας βρίσκεται σε καθαρή θέση πιστωτή σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο, πράγμα που υποδηλώνει ότι πολλές επιχειρήσεις πιθανόν να μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν νέες επενδύσεις από μόνες τους.

Βέβαια, θα πρέπει να προσέξουμε να μην καταλήξουμε με τέτοια στενότητα ρευστότητας η οποία θα επιβραδύνει περισσότερο την ανάκαμψη. Θα εξετάσουμε τα σχέδια χρηματοδότησης από τις τράπεζες για να διασφαλίσουμε ότι είναι συνεπή και ότι δεν θα υπάρξει ταυτόχρονα κάποια συλλογική απόπειρα απομόχλευσης εκ μέρους των τραπεζών σε ρυθμό που ξεπερνάει τις υποθέσεις του προγράμματος.

IMF Survey: Ποιες είναι οι τρέχουσες προσδοκίες για την ιδιωτικοποίηση;

Τόμσεν: Αυτή είναι μια μεταρρύθμιση ζωτικής σημασίας που έχει επίσης επιπτώσεις στη μείωση του χρέους. Όμως η πρόοδος επιβραδύνθηκε λόγω των ασθενών συνθηκών στην αγορά, των τεχνικών περιορισμών και, πολύ σημαντικό, λόγω των πολιτικών εμποδίων.

Η κυβέρνηση έχει σημειώσει μεγάλη πρόοδο όσον αφορά την εξάλειψη των τεχνικών εμποδίων –για παράδειγμα εντοπίζοντας τα ακίνητα που μπορούν να πουληθούν, τα οποία δεν είναι βεβαρημένα με προβλήματα τίτλων ιδιοκτησίας και τα οποία έχουν ήδη πολεοδομικές άδειες. Όμως, θα χρειαστεί χρόνος να πουληθούν όλα αυτά τα περιουσιακά

στοιχεία, και πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι οι συνθήκες της αγοράς δεν είναι πολύ ευνοϊκές προς το παρόν.

Όσον αφορά τα πολιτικά εμπόδια, το 2011 ιδρύθηκε ένας ανεξάρτητος φορέας για τη διαχείριση των εργασιών, όμως αν τα προβλήματα συνεχιστούν οι αρχές ίσως χρειαστεί να αναθεωρήσουν τη διακυβέρνησή του.

IMF Survey online: Με την ολοκλήρωση της πρώτης και δεύτερης επισκόπησης-αξιολόγησης μέσα στο πλαίσιο του νέου προγράμματος που στηρίζεται από το ΔΝΤ, πόσο βέβαιος είστε ότι η Ελλάδα μπορεί τώρα να αρχίσει να ξανακτίζει τη θρυμματισμένη της οικονομία ενώ παραμένει στη ζώνη του Ευρώ;

Το πρόγραμμα έχει δώσει στην Ελλάδα τους πόρους και το χρόνο που χρειάζεται για την αντιμετώπιση των σοβαρών της δυσκολιών. Με τους πόρους που παρασχέθηκαν από τις χώρες μέλη της ζώνης του Ευρώ και από το ΔΝΤ, η Ελλάδα θα μπορέσει να ανακεφαλαιοποιήσει το τραπεζικό της σύστημα. Το πρόγραμμα δίνει επίσης στην Ελλάδα τα χρονικά περιθώρια να προσαρμόσει τη δημοσιονομική της θέση και να ολοκληρώσει τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που χρειάζεται για να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της. Συνολικά, η Ελλάδα έχει λάβει 50 δισεκατομμύρια Ευρώ για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και άλλα 120 δισεκατομμύρια Ευρώ για τη στήριξη του προϋπολογισμού. Αυτοί οι πολύ σημαντικοί πόροι γλυτώνουν την Ελλάδα από μια προσαρμογή η οποία θα ήταν ακόμη πιο δύσκολη από τη σημερινή.

Αν εφαρμόσει το πρόγραμμα όπως έχει συμφωνηθεί, η Ελλάδα θα επιβιώσει και θα ευημερήσει στη ζώνη του Ευρώ. Δεν έχουμε φτάσει ακόμη εκεί. Όμως, με μια σταθερή εφαρμογή του προγράμματος νομίζω ότι ζυγαριά, όσον αφορά τις γνώμες για την Ελλάδα, θα αρχίσει να γέρνει προς το μέρος της.

Ελλάδα: Μια Γρήγορη Ματιά στα Αποτελέσματα της Μεταρρύθμισης

- *Ενισχυμένο χρηματοοικονομικό σύστημα.* Οι καταθέσεις άρχισαν να επιστρέφουν στο τραπεζικό σύστημα από τα μέσα του 2012. Οι πιο σημαντικές τράπεζες έχουν ανακεφαλαιοποιηθεί και οι ισολογισμοί τους έχουν ενδυναμωθεί σημαντικά. Οι Ελληνικές τράπεζες τώρα έχουν μικρή έκθεση στο Ελληνικό δημόσιο.
- *Πιο ανταγωνιστική αγορά εργασίας.* Τα κόστη εργασίας ανά μονάδα προϊόντος έχουν μειωθεί κατά 15 τοις εκατό σε σύγκριση με τις ανώτατες τιμές τους πριν από την κρίση. Ο βασικός μισθός μειώθηκε πάνω από 20 τοις εκατό, το σύστημα που καθορίζει τον βασικό μισθό έχει αναθεωρηθεί (με σημαντική μείωση της επιρροής των εμπλεκόμενων μερών), τα κόστη των αποζημιώσεων έχουν περικοπεί και έχουν απαλειφθεί η υπερωρίες.
- *Ένα οικονομικά πιο προσιτό συνταξιοδοτικό σύστημα.* Οι μεταρρυθμίσεις θα μειώσουν τις δαπάνες των συντάξεων από το 17 τοις εκατό του ΑΕΠ που ήταν το 2012 περίπου στο 14 τοις εκατό του ΑΕΠ το 2013, κάτι που είναι πιο κοντά στον μέσο όρο της ζώνης του Ευρώ του 12 τοις εκατό του ΑΕΠ. Οι συντάξεις κάτω από 1.000 Ευρώ το μήνα δεν έχουν αγγιχτεί, για να διασφαλιστεί η προστασία των πιο ευάλωτων.
- *Πιο προσιτές τιμές και περισσότερες επιλογές του καταναλωτή.* Οι τιμές τώρα στην Ελλάδα άρχισαν να πέφτουν. Αν και η πρόοδος ήταν πολύ περιορισμένη στον τομέα της εισαγωγής ανταγωνισμού σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας, έχουν σημειωθεί κάποιες πρόσφατες επιτυχίες που προδιαγράφουν περισσότερα οφέλη στο μέλλον. Ο τομέας της λιανικής στην Ελλάδα απελευθερώθηκε στα τέλη του 2012. Ο τομέας αυτός χαρακτηριζόταν από υψηλές τιμές –ιδιαίτερα στα τρόφιμα- και από παραγωγικότητα που βρίσκονταν πολύ πιο πίσω από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15 κατά 30-40 τοις εκατό.